הגדה

של

פסח

סניף הנוער העובד - - - שכונת ברוכוב

אביב

כי הנה הסתיו עבר
הגשם חלף הלך לו

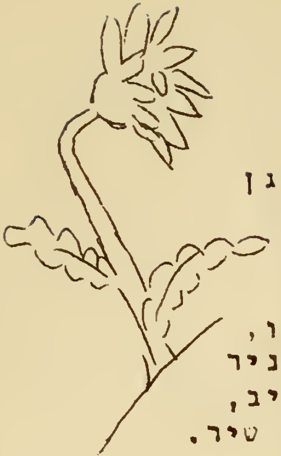
הנצנים נראו בארץ
עת הזמיר הגיע
וקול התור נשמע.

התאנה חנטה פגיה
והגפנים סמדר נתנו ריח

נצא השדה נלינה בכפרים
נראה אם פרחה הגפן
פתח הסמדר הנצו הרמונים
(שיר השירים)

הגשם הגשם, חלף הלך לו..(שירה)

ניסן

בשדות. סביב בעמק. מנגן ככר האביב:
מבסם מזיו הירק, מאשר העדרים,
הוא פורע קווצות דשא, מחלפותשדמות דגן
וצוחק צוהל לרוח ברנה רווית גיל.

בעינים טלולות אפל, בעינים תכלות זיו,
ליל ניסן נהר לעמק, שכור טמדר והבל ניר
עלש שדמות נהר הלילה, שדמות כסף ואביב,
בזרועות שבילים כנף דגן תרומות ורעד שיר.
(זרובבל)

שיר הקציר

צויד וצועד האיש העובד
לא ידע הנפש, הנפש.
ניר אחר ניר, מאז בקר האיר
מגולל החרמש, החרש.

שדות רחוקים משתרעים מרחוק
הרי הגלבוע כסו ירוק.
טוב לקוצר ביום שמש וזיו
בשר אביב, בשר אביב!
(שירה)

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

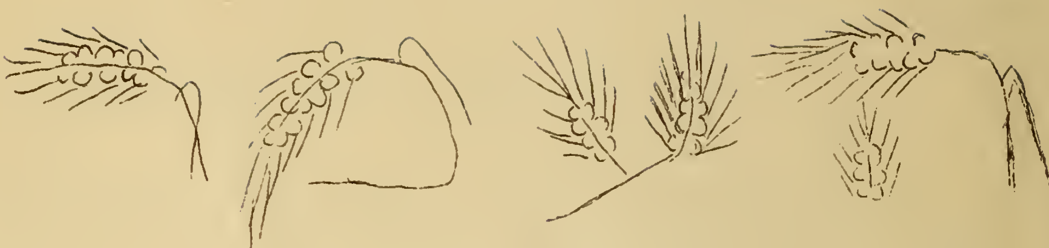
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

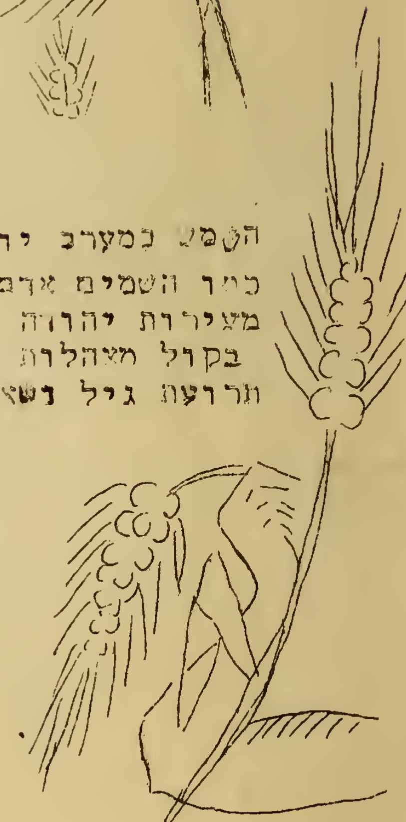
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

השמש במערב יורדת שוקעת
כיור השמים אדם וכליל
מאירות יהודה נוהר הים
בקול מהלול ובקול חליל
ותרועת גיל נשאה באויר

השדה בשבוליו עומד לקציר
כל שבולת מאה שערים
לא השמש? הקוצר ישאל
האקוני ובזה המגל?
חלקה זו? ירנן וישאל

שנת תבואה חדשה
מביאה ברכת אדמה
אסמינו מלאו בר
יקבינו תירוש יצהר!

(עמר עמר תבואה)
(שירה)

זכר ליציאת מצרים

פסח! עם שומר במשך אלפי שנים את יום צאתו מבית עבדים, ודרך
כל מחילות השעבוד והאנס והאינקויזיציה והשמד והפרעות, נוטת האומה
בלבה את הגעגעים לחרש ומביאה אותם לידי בטוי עממי, אשר לא יפסח
על כל נפש מישראל, על כל נפש עניה ומרודה! מאבות אל בנים, דרך
כל הדורות נמסר דבר יציאת מצריםזכרון אישי אשר איננו מחויר ואיננו
דהה, "בכל דור ודור חיב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים"
אין לך שיא של הכרה הסתוריתמרוםט מזק ואין לך התמזגות של יחיד
וכלל ברחבי כדור העולם ובעמקי הדורות גדולה מאשר בצו פדגוגי
זה. איני יודע יצירה ספרותית יותר מחנכת לתיעוב העבדות ולאהבת
החרות כספור השעבוד ויציאת מצרים. ואינני יודע שום זכרון עתיק
שכולו מופנה לקראת העתיד, שכולו סמל להווה ולעתיד: זכר יציאת
מצרים.

איזה יצר חרות עמק טבוע בלב העם שיכול היה
באביב ימיו ליצור יצירה גאונית כזאת, ולמסור אותהמדור לדור.
(ב. כצנלסון)

עבדים
היינו

הא לחמא עניא

די אכלו אבהתנא
בארעא דמצרים
כל דכפין ייתי ויכול
כל דצריך ייתי ויפסח

השתא הכא
לשנה הבאה בארעא דישראל
השתא עבדי
לשנה הבאה בני חורין.

וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא: ובני ישראל פרו וישרצו
וירבו במאד מאד ותמלא כל הארץ אותם: ויקם מלך חדש על מצרים
אשר לא ידע את יוסף; ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל רב
ועצום ממנו; הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף
גם הוא על שונאינו ונלחם בנו ועלה מן הארץ: וישימו עליו שרי
מסים למען ענותו בסבלותם ויבן ערי מסכנות לפרעה את פתם ואת
רעמסס וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרץ: ויקצו מפני בני
ישראל ויעבידו את בני ישראל בפרך:

(שמות)

עבדים היינו: עתה בני חורין!

(שירה)

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

אם אשכחך גולה
תשכח ימיני

גול השיראל ראינון כמראה התוכחה- והוא מראה כגרעות וצל ראינון כמריה החנינה- והוא מראה יתרונות ואור; עתה נראן, אמנו היקרה אשר היית זבח לחלאת האדם, כמראה האמת-מראה מלא ההויה של עם, אשר גלה בנכר, גורש מארץ לארץ, נדכא ונרמס והוא ידע לשמור מאחורי חומת חייו העבה והאפלה, את אורו, את כוחו, את אמונתו.

ראה! שעת הלילה כחתגר, שנדד והואכלים, וכיערים נגשה;

נפל דבר ויגנבו ואין יודע מה נפל, ואין רואה ואין מגיד,
אם זרח זרחה לגוי השמש ואם שקעה -לעולמים .
וגורל הנהר מסביב ונורא מסביב הנהר ואפס מפלט;
וכי נשרף הושך וכי ותעלל-אדן מי תשמע ?
ואיה קללת אלהים אכזריה נקלי-של ראש מי תחול!
וכי נזרק שן ואגודי זשוו נקמי -של קדקד מי ינחת?
את כלם ירליש הנהר, ישא הרוח, וכאשר יאבדו יאבדו;

אב נדח ואם אורדת
והבית נעקר,

אין גואל ואין מולדת
אין מנוס מיד אכזר.
(שירה)

סיני

והסערה קמה לדממה ומשה עבר ביגיעה ובעמל רב את יער האלונים
ופתאם—והנה מראה נפלא לנגד עיניו. לבת אש גדולה ונוראה יוצאת
מן הסנה והסנה בוער באש, הלך ובער. ואיננו אכל. ומלאך
אלהים מתעופף בלבת אש, וקול יי קורא אליו: משה! משה! והוא ירא לגשת.
אז ישלוף את נעליו מעל רגליו ונגש שנים שלשה צעדים ולא יוכל להוסיף
עוד, והקול דובר והוא שומע, והוא מסתיר את פניו וירא להביט
וקול רעש כנפים אשר כמוהו לא היה עוד ואשר כמוהו לא שמעה עוד
אזן. וכבוד אלהים נראה—והוא מסתיר את פניו בשתי כפות ידיו,
ובכל אלה הוא רואה אותו. והאלהים ידבר, ואליו ידבר:
לך, בוא מצרימה ובאתה אל הנענים והאומללים, אל כל הנאנחים
והנדעאים, ואמרת אליהם כי עבדים הם והם לא יבינו; ואמרת אליהם
כי אמללים הם—והם לא ידעו; וכי גדול ענים וגדולים מכאוביהם
ונורא לחצם—והם לא יאמינו; ופקחת את עיניהם בחוזק יד על כל
לחצם ועל כל ענים—וגאלת אותם.

ועם רב ימשך אחריך מקרב אחיך, אשר לא ידעת ואשר לא
ידעוך עוד, ומקרב כל העם מסביב. : אשר רע ומר להם, והיית
לאב המון אדם רב ולראש שבטיו, ועשית מן התולעים—אדם, ומן
האדם—עם. ומעפר גבת חל-ארץ.

ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלהים דרך ארץ
פלשתים כי קרוב הוא כי אמר פן ינחם העם בראותם
מלחמה ושבו מצרימה: ויסב את העם דרך מדבר ים סוף
ויהפך לבב פרעה ועבדיו אל העם ויאמרו מה זאת כי
שלחנו את ישראל מעבדנו וירדפו מצרים אחריהם וישיגו
אותם חונים על הים:

והיא שעמדה (שירה)

קומו תועי מדבר

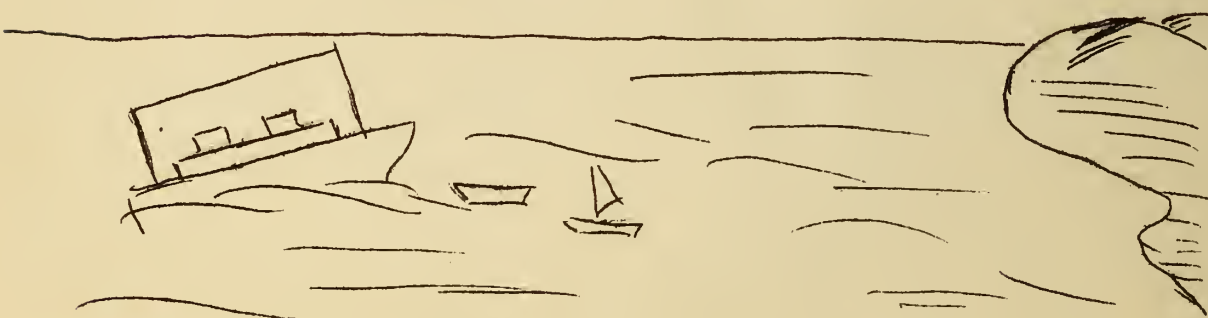
קומו תועי מדבר! צאו מתוך השממה
עוד הדרך רב, עוד רבה המלחמה,
רב לכם לנוע, לנוד בערבה,
ולפניכם פרושה דרך גדולה, רחבה.
רק ארבעים שנה נתע בין ההרים
ובחול טמנו שישים רבוא פגרים.
אל נא יעצרונו פגרי הנחשלים,
שבעבודתם מתו-נפסח על החללים!
ירקבו בקלונם סרוחים על צרורתם,
שבכתפם נשאו ממצרים אותם.
ימתק למו חלומם, חלום רב בצלים, שומים
דודים מלאי בשר רבים ועצומים...
עוד היום או מחר יחלק רוח קדים
עם העיט גופת אחרון העבדים...
קומו, איפוא, נדים, עזבו את השממה!
אך אל יעל קולכם, דרכו עז בדממה;
פן צעדכם ירגיז מדבר ונרדמיו,
איש ואיש בלבבו ישמע הד פעמיו,
איש בלבבו ישמע קול אלוה דובר:
לך! הירח אל ארץ חדשה אתה עובר!
(ח.נ. ביאליק)

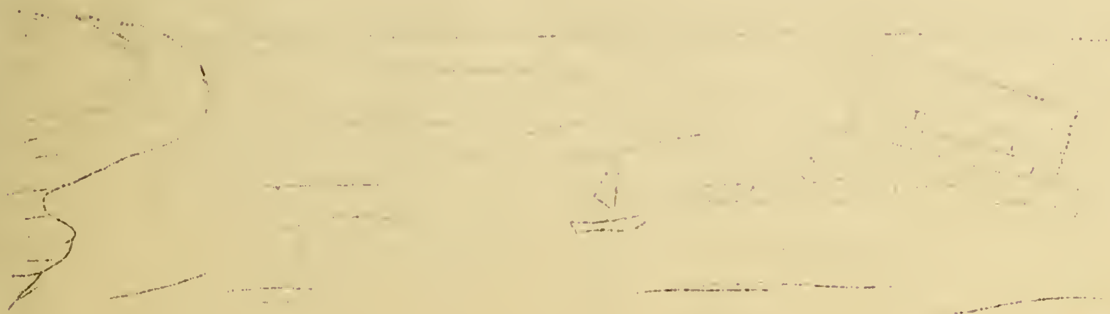
אל ראש ההר
(שירה)

נברית ההעפלה

על פני הימים נסושטם נושאי הדגל של צרת היהודים, ממרתפים זנקו ומגרדומים ירדו. חרפו נפשם ויעלו אל הספינות האפלות לנוד בים סוער לקראת קו אור בודד אחד של מכורה רחוקה. רבים רבים קפצו מאפל אדמות אל סערת ימים. מהם גועו ברעב וביאוש ומהם נפלו אל תוך המצולות ואין מעק כנפי הגאולת. על מים רחבים. והימים שטפו. נקפו הירחים עד בוא ספינה אל חוף מבטחים. ושם בחוף בני אדם שומרים לבל תדרוך כף רגלם של רעבי יבשת אומללים ובדרוך רגלי מעפילים בסתר ליל בחולות, והריחו אדמה חמה ועתיקה ועם בקר ימרצו בהר ובשפלה הסות כתפים לעמל.

ספינתינו נודוית (שירה)

במתי מעט עלו ראשוני בונינו ארצה. ולהם אין כל, לא הון ולא מלכות. רק אש האמונה בוערת בהם. וירדו אל החולות והעזובה רבה, תנים ונהי מדבר. וישמעאל שולף ממארב את כינו.

במתי מעט עלו ויתקעו יתד לעד. רסנו חולות. מתחו הניר עסיסה שמחה שדמות תבואה ותגל ערבה. מפני חטה בורך דרדר. והמדבר נסוג אחור.

ויבואו אחריהם הרבבות. דלוקי חזון גם הם ונפעמי תוחלת. גלים גלים זרמו העליות, חוליה בתוך חוליה דבוקה, שרשרת העלייה אחת שאין לראות סופה, ותפתח האדמה את רחמה לכל בניה הטובים. וייף דגן בעמקים. ותשגשג הגפן בגבעות, ובחולות הוקמו קריות כבמדינות של אגדה.

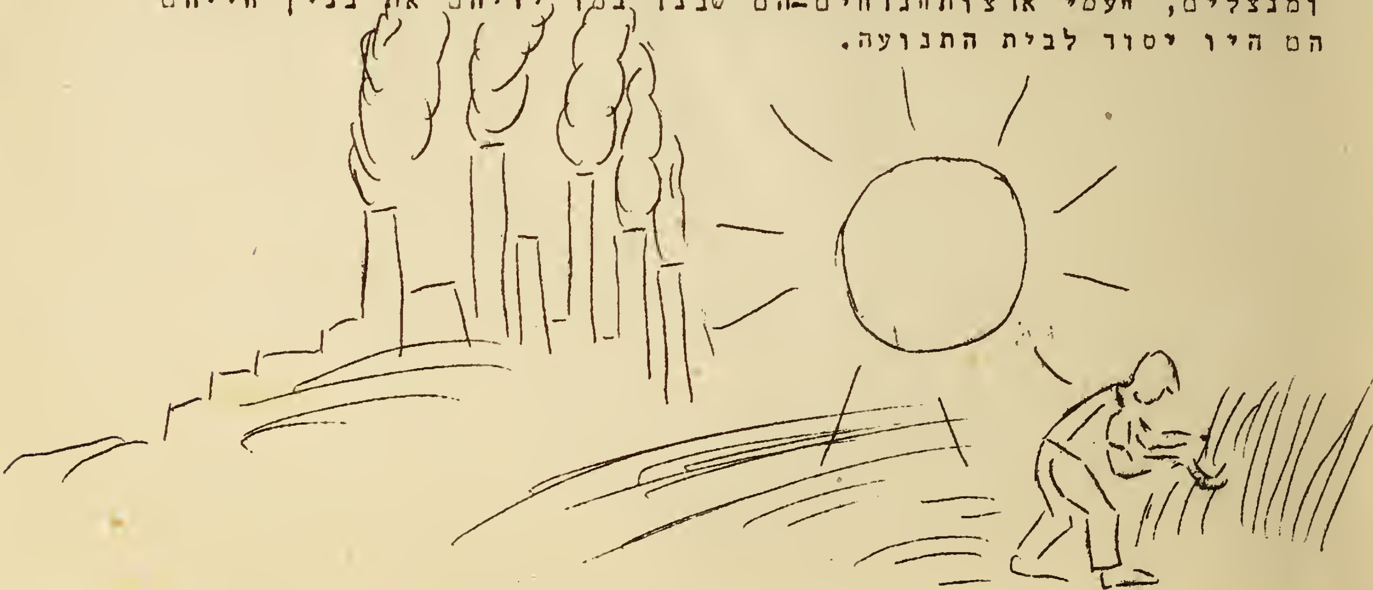

אנו נהיה הראשונים (שירה)

לדמותנו

לא היה לתנועתינו מעמד של מתן תורה, לא קיבלנו לוחות ברית מקודשים. כי אם מתוך הויתינו היום יומית, מתוך האבקות בלתי פוסקת בין סלעי המציאות הנוקשים-קרם עור ובשר חזוננו, נחצבה תורת חיינו.

שתינו ממקורות נאמנים, ממעין הותיקנו-ממבוע הסתדרות העובדים הכללית ומטרתיה ינקנו. אבל דמות תנועתינו ודרכה נעצבו בידי חבריה. אלה בני העוני והעמל מכל העדות, נערים עזובים ומנצלים, "עמי ארצות" נדחים-הם שבנו במו ידיהם את בנין חייהם הם היו יסוד לבית התנועה.

היתה עלי יד יהוה ויניחני בתוך הבקעה והיא מלאה עצמות:
והעבירני עליהם סביב סביב והנה רבות מאד על פני הבקעה והנה
יבשות מאד: כה אמר אדוני יהוה לעצמות האלה הנה אני מביא בכם
רוח וחייתם: ונתתי עליכם גידים והעלתי עליכם בשר וקרמתי עליכם
עור ונתתי בכם רוח וחייתם: ויאמר אלי הנבא אל הרוח הנבא בן אדם
ואמרת אל הרוח כה אמר אדוני יהוה מארבע רוחות באי הרוח ופחי
בהרוגים האלה ויחיו: ויאמר אלי בן אדם העצמות האלה כל בית
ישראל המה הנה אומרים יבשו עצמותינו ואבדה תקותנו נגזרנו לנו:
לכן הנבא ואמרת אליהם כה אמר אדני הנה אני פותח את קברותיכם
והעליתי אתכם מקברותיכם עמי והבאתי אתכם אל אדמת ישראל :

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

והיה באחרית הימים:
וכתתו חרבותם לאתים וחניתותיהם למזמרות:
לא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה:
ויצא חטר מגזע ישי ונצר משרשיו יפרה:
והיה צדק אזור מתניו והאמונה אזור חלציו:
וגר זאב עם כבש ונמר עם גדי ירבץ
ועגל וכפיר ומריא יחדיו ונער קטן נוהג בם:
ופרה ודב תרעינה יחדיו ירבצו ילדיהן
ואריה כבקר יאכל תבן:
ושעשע יונק על חר פתן ועל מאורת צפעוני
גמול ידו הדה:
לא ירעו ולא ישחיתו
כי מלאה הארץ דעה את יהוה כמים לים מכסים:

ב כ ל ד ו ר ו ד ו ר

ח י ב א ד ם ל ר א ו ת א ת ע צ מ ו

כ א י ל ו ה ו א י צ א מ מ צ ר י ם